

El sistema electoral nord-americà

Ha començat la cursa electoral nord-americana, que és llarga i farragosa per culpa de l'enrevessat sistema que l'ordena.

Delegats

El procés s'inicia amb l'elecció, per cada estat, dels delegats dels aspirants del Partit Demòcrata i del Republicà a ocupar la candidatura a la presidència del país. Durant les convencions nacionals de totes dues formacions, que se celebren a l'estiu, aquests representants votaran el candidat respectiu.

El nombre de delegats que tria cada estat depèn tant dels resultats en les eleccions anteriors com dels votants registrats que tingui cadascun dels partits. Un pic elegits estan obligats a votar –en la convenció– pel candidat que representen o pel que aquest ha decidit cas d'haver-se retirat durant el procés.

La setmana passada s'iniciava el llarg i enrevessat procés per elegir el futur president dels Estats Units.

Reportatge de Miquel Payeras

La manera d'assignar els delegats divergeix entre les dues formacions. Els demòcrates els atorguen en funció del vot proporcional obtingut per cada aspirant. Els republicans empraven el sistema majoritari –*winner-take-all*, o el guanyador s'ho emporta tot– però enguany han decidit que només el faran servir a partir del 14 de març: les eleccions anteriors hauran de ser proporcionals, si bé sí que hi haurà un tall del 15% per entrar en el repartiment

i, si un candidat supera el 50%, s'endurà tots els representants.

A més, hi ha allò que se'n diu superdelegats o no inscrits. Es tracta de persones –congressistes, senadors i figures senyeres de cada partit– designades directament per la direcció orgànica respectiva que no tenen el vot compromès i que durant la convenció poden donar suport a qui vulguin.

Enguany el nombre de delegats demòcrates a elegir serà de 4.764, mentre que la direcció disposarà de 718 nominacions de super delegats. En el cas republicà són 2.472, a més 150 no adscrits que seran designats per la cúpula.

'Caucus' i primàries

El *caucus* és el sistema tradicional, l'antic, el que es posà en funcionament just després de la independència. No és clar d'on prové el nom. Les fonts nord-americanes solen atribuir-lo a una paraula de l'idioma de la nació índia

L'estrofalari republicà Donald Trump, a la foto de l'esquerra, es disputarà la candidatura amb els ultraconservadors Marco Rubio i Ted Cruz. A la dreta, Hillary Clinton, l'aspirant demòcrata favorita, s'haurà de guanyar la nominació en els caucus i les primàries davant del sorprenent Bernie Sanders.

republicà. La complicació d'organitzar tants de caucus, a més del fet que cada partit s'ha de pagar el seu, fa que el sistema hagi anat declinant força d'ençà que Robert La Follete, governador de Wisconsin entre 1901 i 1906, inventà les primàries.

L'organització de les primàries no va a compte dels partits sinó de cada administració pública estatal, talment com si fossin eleccions legislatives o presidencials. N'hi ha de tres tipus diferents. Les obertes, en les quals poden participar els electors que vulguin amb l'única limitació que un mateix ciutadà no pot votar a les dels dos partits. Les tancades, reservades només a aquells ciutadans que s'hagin registrat a les llistes d'electors de cada partit. I les híbrides: hi participen els inscrits a les dues formacions però també aquells que s'hagin registrat com a "independents".

Al llarg del temps les primàries han arraconat els caucus. Enguany, dels 50 estats i 9 territoris que formen els Estats Units només empraran l'arcaic sistema 16, mentre que 37 optaran per les primàries i en 6 casos els partits fan servir un sistema diferent cada un.

Les convencions

La respectiva Convenció Nacional se celebra a l'estiu previ a les eleccions presidencials. Enguany, entre el 18 i el 21 de juliol es reunirà la dels republicans, a Cleveland, Ohio, mentre que la dels demòcrates serà entre el 25 i el 28 de juliol a Filadèlfia.

Normalment, quan s'arriba a la convenció ja és clar qui serà el candidat de cada partit a la presidència, el qual, durant el conclave, presenta l'aspirant a ser el seu vice-president. La votació dels delegats, doncs, sol ser un mer requisit protocol·lari. Però no sempre. La norma obliga que l'elegit ho sigui per majoria absoluta. Si no l'assoleix a la primera, la cosa es complica: aleshores es fan tantes votacions com calgui per aconseguir-la i els delegats ja no estan obligats

a donar la seva confiança al candidat pel qual han estat elegits. El darrer cop que passà una cosa així va ser el 1952 en el Partit Demòcrata.

L'elecció presidencial

Fins el 1845 cada estat decidia el dia dels comicis presidencials "entre els 34 anteriors al primer dimecres de desembre". A partir d'aquell any pertot s'ha de celebrar "el primer dimarts després del primer dilluns de novembre", que a la pràctica vol dir entre el 2 i el 8 d'aquest mes.

Els ciutadans no trien directament el president. Els electors voten el que s'anomena Col·legi Electoral, format per 538 membres. Cada estat n'hi aporta un nombre diferent en funció de la població: Califòrnia, 55; Texas, 38; Florida, 29... El guanyador en cada estat, encara que sigui per un vot, s'emporta el total en joc, excepte a Maine i Nebraska, on es trien per circumscripcions menors. Una vegada finalitzada la votació popular, els membres del Col·legi es reuneixen "després del segon dimecres de desembre" a cada una de les respectives capitals estatals per emetre públicament el seu vot –en teoria no tenen obligacions, podrien elegir a qui creguessin oportú–, es fa el recompte oficial i es proclama el president electe. El qual prendrà possessió el següent 20 de gener.

La raó de quan es fan els comicis i dels llargs terminis cal buscar-la, per una banda, en el fet que a finals del segle XVIII i principis del XIX la societat nord-americana era bàsicament agrícola i el novembre era un bon mes perquè ja havien acabat totes les feines del camp, i, per l'altra, perquè el mal estat de les carreteres aconsellava –i més encara a l'hivern– donar prou temps perquè els delegats, caps dels partits, vice-president i president –i el seu seguici– fessin els viatges necessaris.

Tot plegat, un procés llarg, enrevesat i estrany a ulls d'un europeu. •

algonquina que és *cau'-cau'-as* i que significa 'assemblea de caps de tribus'. Fonts europees el suposen la derivació de la paraula del llatí medieval que significa 'recipient' i, per al cas, 'unió' o 'assemblea' –a Suïssa s'usa el nom amb aquest últim significat polític– que amb l'emigració hauria arribat als Estats Units. En qualsevol cas, el fet segur és que el Partit Demòcrata, fundat el 1792, adoptà la paraula per designar les assemblees locals de militants i simpatitzants que triaven els delegats que, a la vegada, elegien el candidat del partit a la presidència del país. Més tard els republicans imitaren el sistema, respectant-ne el nom.

Ara designa el mateix que abans: les assemblees locals que voten els delegats dels partits republicà i demòcrata per anar a la Convenció Nacional respectiva a triar l'aspirant a residir durant quatre anys a la Casa Blanca. Cada partit organitza els caucus a la seva manera i es responsabilitza de tot, del cost econòmic inclusivament. El de la setmana passada a Iowa es féu a través de la votació a 1.774 assemblees diferents, amb sufragi públic en el cas demòcrata i amb vot secret en el